



ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΡΠΕΤΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ (ΕΛΕΡΠΕ)

Τεύχος 8

Περιεχόμενα

Η δράση της ΕΛΕΡΠΕ	1
Τα σήματα της ΕΛΕΡΠΕ	1
Χαρτογράφηση Ερπετών και αμφιβίων της Ελλάδας	2
Προστασία και διαχείριση ειδών	3
Τα ελληνικά είδη ερπετών της σύμβασης CITES.....	3
Η εφαρμογή της Συνθήκης CITES στην Ελλάδα	3
Αποκάλυψη παράνομου εμπορίου προστατευόμενων ερπετών	5
Το Συμβούλιο της Επικρατείας ασχολείται με την προστασία της οχιάς της Μήλου.....	6
Ένα ροζ ιγκουάνα ξαναγράφει την οικογενειακή ιστορία	7
Επιστημονικά Συνέδρια	8
Συμπεράσματα του 6 ^{ου} Συμποσίου για τα Lacertidae της Μεσογειακής Λεκάνης.....	8
11 ^ο διεθνές συνέδριο για τη Ζωογεωγραφία και την Οικολογία της Ελλάδας και των γύρω περιοχών.....	9
Ερωτήσεις και απορίες	9

Η δράση της ΕΛΕΡΠΕ

Τα σήματα της ΕΛΕΡΠΕ

Ακόμα και αν θέλαμε να αποφύγουμε τα κλισέ, τα ερπετά και ιδίως τα φίδια συνδέονται τόσο με τους αρχαίους Έλληνες, που θα ήταν άδικο να αγνοήσουμε αυτή τη σχέση όταν επιλέγαμε σήμα και λογότυπο για την ΕΛΕΡΠΕ. Προσπαθήσαμε ωστόσο να έχουν πρωτοτυπία. Από διάφορες συνθέσεις καταλήξαμε σε δύο απεικονίσεις: η μία είναι ένας «ολόσωμος» Κέκροπας, μισός άνθρωπος-μισός φίδι, και η άλλη ένα φίδι με μούσι (!), σύμβολο του χθόνιου Δία.

Ο Κέκροπας ήταν ήρωας της ελληνικής μυθολογίας, γιος της Γαίας και Γενάρχη των Αθηναίων. Η Αττική ήταν γνωστή και σαν Κεκροπία. Όπως εμφανίζεται ο Κέκροπας στην τέχνη (αγγειογραφία, γλυπτική), είναι «διφυής», δηλαδή μισός άνθρωπος και μισός φίδι, υποδηλώνοντας τη γήινη υπόστασή του. Δεν είναι ο μοναδικός «φιδάνθρωπος» της Αρχαιότητας, αφού γνωρίζουμε ότι ανάλογα πλάσματα της φαντασίας ήταν πολύ δημοφιλή και οι αναπαραστάσεις τους πολύ συνηθισμένες στην καθημερινή ζωή των αρχαίων. Μορφή φιδιού είχε πάρει και ο Ερεχθεύς, γιος του Ηφαίστου και της Γαίας, καθώς φυλάσσεται μέσα σε κιβώτιο (κίστη) από τις θυγατέρες του Κέκροπα.

Στη μεγάλη, πατροπαράδοτη γιορτή των Διασίων, οι αρχαίοι Αθηναίοι μαζεύονταν στις όχθες του Ιλισού ποταμού, στο ιερό του Δία Μειλίχιου, ενός χθόνιου θεού που, επειδή

είχε σχέση με τη γη, του έδιναν μορφή φιδιού. Σχετικό αναθηματικό ανάγλυφο του 4ου π.Χ αιώνα βρέθηκε στο λιμάνι της Ζέας στον Πειραιά. Εικονίζεται ένα φίδι με γένη, το μοναδικό στοιχείο από την ανθρώπινη υπόσταση του χθόνιου θεού, σεβάσμια υπόμνηση του Δία. Αυτό το γενειοφόρο φίδι διαλέξαμε για το λογότυπο της ΕΛΕΡΠΕ.

Αχιλλέας Δημητρόπουλος
Μουσείο Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας

Χαρτογράφηση Ερπετών και αμφιβίων της Ελλάδας

Κατά τη διάρκεια της επεξεργασίας του Άτλαντα των ερπετών και των αμφιβίων, κατέστη φανερό ότι για πολλές περιοχές της χώρας μας λείπουν δεδομένα ή τα υπάρχοντα χρειάζονται αναθεώρηση. Για να καλύψει τα κενά, η Ελληνική Ερπετολογική Εταιρεία ξεκίνησε τη συλλογή στοιχείων από σχετικές παρατηρήσεις. Καλούμε όλους όσους έχουν δεδομένα εξάπλωσης για τα ερπετά και τα αμφίβια να συμβάλουν σε αυτή την προσπάθεια. Οι συνεισφέροντες θα αναφέρονται τόσο στο Ενημερωτικό Δελτίο όσο και στον δικτυακό τόπο της ΕΛΕΡΠΕ. Για να υποβάλετε δεδομένα μπορείτε να κατεβάσετε τη Φόρμα Υποβολής σε Excel να τη συμπληρώσετε και να τη στείλετε με email συνοποβάλλοντας επίσης χαμηλής ανάλυσης αντίγραφα των φωτογραφιών. Σε περίπτωση περιορισμένου αριθμού παρατηρήσεων μπορείτε να χρησιμοποιήσετε την Online Φόρμα Υποβολής και να στείλετε τις φωτογραφίες με email. Για περισσότερες πληροφορίες επισκεφθείτε τον δικτυακό τόπο της ΕΛΕΡΠΕ (www.elerpe.org)



Λαφιάρτης *Elaphe quatuorlineata* από την περιοχή Πανοράματος Θεσσαλονίκης. Παρατήρηση και φωτογραφία του Ηλία Στραχίνη

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τον Ηλία Στραχίνη για την υποβολή 75 παρατηρήσεων που αφορούν κυρίως την ευρύτερη περιοχή της Θεσσαλονίκης και αρκετά νησιά κυρίως του ανατολικού Αιγαίου.

Γιάννης Ιωαννίδης

Προστασία και διαχείριση ειδών

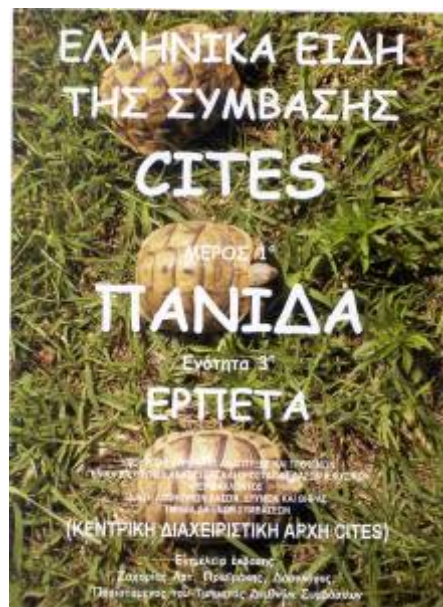
Τα ελληνικά είδη ερπετών της σύμβασης CITES

Ένας πρακτικός οδηγός που αφορά στα ελληνικά είδη ερπετών της Σύμβασης CITES εκδόθηκε από τη Διεύθυνση Αισθητικών Δασών, Δρυμών και Θήρας (Τμήμα Διεθνών Συμβάσεων) του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, ως την Κεντρική Διαχειριστική Αρχή CITES. Στόχος του οδηγού είναι να υποβοηθήσει τους υπεύθυνους για την επιβολή της Σύμβασης CITES, αλλά και να συμβάλει στην ευρύτερη ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού.

Σε κάθε σελίδα παρουσιάζεται ένα από τα δέκα είδη ερπετών που αναφέρονται στη Σύμβαση CITES, ενώ περιλαμβάνεται τουλάχιστον μία φωτογραφία για κάθε είδος.

Ο οδηγός αυτός έχει αναρτηθεί στον επίσημο δικτυακό τόπο για την εφαρμογή της Σύμβασης CITES στην Ελλάδα:

www.minagric.gr/greek/2.5.10CITES.html (ενότητα ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ).



Μαρία Δημάκη
Μουσείο Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας

Η εφαρμογή της Συνθήκης CITES στην Ελλάδα

Για δεύτερη φορά έγινε κατάσχεση ατόμων του Αφρικανικού Χαμαιλέοντα *Chamaeleo africanus* από κατάσταση μικρών ζώων στην Αθήνα.

Τον περασμένο Σεπτέμβριο εντοπίστηκαν από μέλη της Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρείας (ΕΟΕ) 8 άτομα του είδους σε γνωστό, για την πώληση ερπετών και όχι μόνο, κατάστημα στο κέντρο της Αθήνας.

Μετά από καταγγελία της ΕΟΕ προς τη Δ/νση Δασών Περιφέρειας Αττικής, συγκεκριμένα προς την Περιφερειακή Διαχειριστική Αρχή CITES Αττικής και τη Διεύθυνση Δασών Αθηνών, τα ζώα κατασχέθηκαν και απελευθερώθηκαν στο μέρος από όπου είχαν συλληχθεί.

Το είδος αυτό, καθώς και όλα τα είδη του γένους *Chamaeleo* ανήκουν στο Παράρτημα ΙΙ της Σύμβασης CITES. Η διακίνηση οποιουδήποτε δείγματος είδους των Παραρτημάτων της Σύμβασης CITES επιτρέπεται αποκλειστικά και μόνο με χρήση των ειδικών πιστοποιητικών και αδειών που προβλέπει ο Κανονισμός (ΕΚ) 865/2006. Η παράνομη κατοχή ή διακίνηση δειγμάτων ειδών της Σύμβασης CITES τιμωρείται σύμφωνα με την κοινοτική και την εθνική νομοθεσία (Ν. 2637/1998).

Η ΕΛΕΡΠΕ ενημερώθηκε από μέλη της ΕΟΕ για την κατάσχεση και επιβεβαίωσε με επιστολή την ταυτοποίηση/αναγνώριση των ατόμων αυτών σαν χαμαιλεόντων του είδους *Chamaeleo africanus*.

Σύμφωνα με τη Σύμβαση CITES, "τα κράτη-μέρη συμμετέχουν σ' αυτήν μεμονωμένα ή μέσω διαφόρων Οργανισμών Κρατών στους οποίους ανήκουν. Δεν κωλύονται δε στη λήψη ή διατήρηση αυστηρότερων μέτρων, τηρουμένων των διατάξεων της Σύμβασης,

ιδίως σ' ότι αφορά την κατοχή δειγμάτων ειδών που εμπίπτουν στη Σύμβαση. Έτσι, η χώρα μας συμμετέχει στη Σύμβαση μεμονωμένα ως κράτος-μέρος, αλλά και ως μέλος ενιαίου Οργανισμού Κρατών (Κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης). Εφαρμόζει δε, σ' ότι αφορά τις δεσμεύσεις και υποχρεώσεις που αποδέχθηκε προσχωρώντας στη Σύμβαση CITES, τους σχετικούς -με τη Σύμβαση- Κανονισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι οποίοι -σημειωτέον- επιβάλλουν αυστηρότερα μέτρα προστασίας και διακίνησης των ειδών CITES".

Σύμφωνα με την Υπουργική απόφαση της 3/12/2007 έγινε επανασύσταση και ορισμός των μελών της Επιστημονικής Επιτροπής Εμπορίας Ειδών Αυτοφυούς Χλωρίδας και Άγριας Πανίδας (Επιστημονική Αρχή CITES) σε εφαρμογή του Εθνικού και Κοινοτικού Δικαίου. Η Επιτροπή είναι πενταμελής. Η Επιστημονική Αρχή CITES είναι το όργανο για την εφαρμογή της Διεθνούς Σύμβασης Εμπορίας της Άγριας Πανίδας και Αυτοφυούς Χλωρίδας που κινδυνεύουν με εξαφάνιση και αποτελείται από ειδικούς επιστήμονες. Η σχετική απόφαση, δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ 539/τ. Υ.Ο.Δ.Δ./ 18-12-2007).

Τα τακτικά μέλη της Επιστημονικής Επιτροπής είναι:

α) Παπαγεωργίου Νικόλαος, Καθηγητής του Τομέα Λιβαδοπονίας και Άγριας Πανίδας – Ιχθυοπονίας γλυκών υδάτων του Τμήματος Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος της Σχολής Γεωτεχνικών Επιστημών του Α.Π.Θ.

β) Διαμαντής Στέφανος, Τακτικός Ερευνητής του Ινστιτούτου Δασικών Ερευνών του Εθνικού Ιδρύματος Αγροτικής Έρευνας.

γ) Κομνηνού Αναστασία, Επίκουρη Καθηγήτρια του 5ου Τομέα Κλινικών Μικρών & Μεγάλων Ζώων της Κτηνιατρικής Σχολής του Α.Π.Θ.

δ) Καζαντζίδης Σάββας, Εντεταλμένος Ερευνητής του Ινστιτούτου Δασικών Ερευνών του Εθνικού Ιδρύματος Αγροτικής Έρευνας.

ε) Δημάκη Μαρία, Βιολόγος με ειδικότητα στη μελέτη των ερπετών της Ελληνικής Ερπετολογικής Εταιρείας

Τα αναπληρωματικά μέλη είναι:

α) Κάλφα Άννα-Μαρία, Κτηνίατρος, Ιχθυολόγος, Ιχθυοπαθολόγος του Τμήματος Παθολογίας Υδροβίων Οργανισμών του Ινστιτούτου Λοιμωδών και Παρασιτικών Νοσημάτων του Κέντρου Κτηνιατρικών Ιδρυμάτων Θεσσαλονίκης.

β) Πετεινάρκης Ιωσήφ, Δασολόγος, Αναπληρωτής Ερευνητής του Ινστιτούτου Μεσογειακών Δασικών Οικοσυστημάτων & Τεχνολογίας Δασικών Προϊόντων του Εθνικού Ιδρύματος Αγροτικής Έρευνας.

γ) Νικολαΐδου Άρτεμης, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια του Τομέα Ζωολογίας – Θαλάσσιας Βιολογίας του Τμήματος Βιολογίας της Σχολής Θετικών Επιστημών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

δ) Λεγάκις Αναστάσιος, Επίκουρος Καθηγητής του Τομέα Ζωολογίας – Θαλάσσιας Βιολογίας του Τμήματος Βιολογίας της Σχολής Θετικών Επιστημών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

ε) Σφενδουράκης Σπύρος, Επίκουρος Καθηγητής Οικολογίας και Βιογεωγραφίας Χερσόβιων Ζωικών Οργανισμών του Πανεπιστημίου Πατρών.

Η Επιστημονική Επιτροπή γνωμοδοτεί για θέματα σχετικά με την προστασία, ευζωία και διακίνηση-εμπορία των ειδών της αυτοφυούς χλωρίδας και άγριας πανίδας που προβλέπονται από τη Διεθνή Σύμβαση CITES και τους σχετικούς με αυτή κανονισμούς

της Ευρωπαϊκής Ένωσης όπως αυτοί κάθε φορά ισχύουν. Εκπροσωπεί τη χώρα, ως Επιστημονική Αρχή CITES, στις αντίστοιχες Αρχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Γραμματείας της Διεθνούς Σύμβασης.

Πρόεδρος της Επιστημονικής Επιτροπής είναι ο Παπαγεωργίου Νικόλαος, με αναπληρωτή το δεύτερο τακτικό μέλος και σε περίπτωση κωλύματος και αυτού από το τρίτο τακτικό μέλος. Η θητεία της Επιστημονικής Επιτροπής είναι 3ετής.

Μαρία Δημάκη
Μουσείο Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας

Αποκάλυψη παράνομου εμπορίου προστατευόμενων ερπετών

Την παρέμβαση της Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρείας και στη συνέχεια της Διεύθυνσης Δασών Αθηνών προκάλεσε η παράνομη κατοχή και εμπόριο οκτώ Αφρικανικών Χαμαιλέοντων, προστατευόμενου είδους, από κατάστημα κατοικίδιων ζώων στο κέντρο της Αθήνας.

Έπειτα από επίσκεψη βιολόγων-συνεργατών της Ε.Ο.Ε. στο κατάστημα στις 15/09/2008, διαπιστώθηκε ότι τα άτυχα ζώα είχαν αιχμαλωτιστεί στην Πύλο Μεσσηνίας, όπου βρίσκεται η μοναδική αποικία του είδους σε όλη την Ευρώπη. Οι χαμαιλέοντες κρατούνταν σε άθλιες συνθήκες και ήταν εμφανώς εξαντλημένοι. Την επόμενη ημέρα πραγματοποιήθηκε νέα επίσκεψη στο κατάστημα από κοινού με τη Διεύθυνση Δασών, όπου και τελικά κατασχέθηκαν οι χαμαιλέοντες, προκειμένου να δεχτούν τις κατάλληλες πρώτες βοήθειες και να απελευθερωθούν στο βιότοπό τους.



Ο Αφρικανικός Χαμαιλέον προστατεύεται αυστηρά από τη διεθνή συνθήκη CITES, την οποία έχει υπογράψει και η χώρα μας. Σύμφωνα με αυτήν, απαγορεύεται η σύλληψη, η κατοχή και η πώληση ατόμων που προέρχονται από το φυσικό περιβάλλον. Η Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία υλοποιεί από το 1997 δράσεις για την προστασία του υγροτόπου της Γιάλοβας στην περιοχή της Πύλου και της πλούσιας βιοποικιλότητάς της, συμπεριλαμβανομένου του

χαμαιλέοντα.

Δύο περίπου εβδομάδες πριν την Παγκόσμια Ημέρα των Ζώων (04/10), διαπιστώνεται άλλο ένα θλιβερό περιστατικό παράνομου εμπορίου. Η παράνομη κατοχή και εμπόριο ζώων και πουλιών ευθύνεται για την εξαφάνιση πολλών ειδών ανά τον κόσμο και εξακολουθεί να αποτελεί απειλή για πολλά είδη. Όπως δηλώνει ο κ. Ξ. Κάππας, διευθυντής της ΕΟΕ, «θα συνεχίσουμε τις προσπάθειες καταπολέμησης του παράνομου εμπορίου. Ωστόσο, για την ουσιαστική καταπολέμησή του είναι απαραίτητη η συμμετοχή όλων μας.» Η ΕΟΕ προτρέπει όλους τους πολίτες να αποφεύγουν να αγοράζουν είδη άγριων ζώων ή πουλιών και πάντοτε να εξασφαλίζουν ότι κάθε αγορά συνοδεύεται από τις απαραίτητες βεβαιώσεις και πιστοποιητικά νόμιμης εμπορίας.

Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία
Γραφείο Επικοινωνίας

Το Συμβούλιο της Επικρατείας ασχολείται με την προστασία της οχιάς της Μήλου

Το θέμα της προστασίας των σημαντικότερων ενδιαιτημάτων της ενδημικής οχιάς της Μήλου (*Macrovipera schweizeri*) με την υπ' αριθμ. 49567/1.12.2006 Κ.Υ.Α. «Καθορισμός όρων και περιορισμών για την προστασία, διατήρηση και διαχείριση της φύσης και του τοπίου σε χερσαία και υδάτινα τμήματα της δυτικής Μήλου» απασχόλησε



τα δύο τελευταία τεύχη του ενημερωτικού μας δελτίου. Μια νέα εξέλιξη στα όσα έχουμε ήδη αναφέρει, ήταν η πρόσφατη απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας σε αίτηση αναστολής τμημάτων της Κ.Υ.Α. από 19 κατοίκους και 6 σωματεία και συλλόγους του νησιού. Η προσφυγή είχε δύο σκέλη. Ζητούσε την αναστολή των περιορισμών στη δόμηση που προέβλεπε η Κ.Υ.Α. αλλά και την αποτροπή της δυνατότητας επέκτασης και λειτουργίας νέων λατομείων στη δυτική Μήλο.

Ως προς το σκέλος των πολεοδομικών περιορισμών, το Συμβούλιο της Επικρατείας έκρινε ότι «επιβλήθηκαν για λόγους δημοσίου συμφέροντος δηλ.



για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και του τοπίου, την θέσπιση νομικού πλαισίου για τη διασφάλιση της αυστηρής προστασίας του προστατευομένου είδους οχιάς της Μήλου και την διαφύλαξη της εξωαστικής γης της Δυτικής Μήλου» και ως εκ τούτου δεν θεωρεί βάσιμους τους λόγους που προβάλλονται για την ακύρωσή τους.

Ως προς τις εξορύξεις «σταθμίζοντας τους λόγους δημοσίου συμφέροντος που συνδέονται με την λειτουργία εξορυκτικών εκμεταλλεύσεων και τον κίνδυνο να προκληθεί δυσεπανόρθωτη βλάβη του φυσικού περιβάλλοντος της περιοχής λόγω αλλοίωσης του γεωμορφολογικού τοπίου της» κρίνει ότι πρέπει να ανασταλεί η εκτέλεση των διατάξεων της Κ.Υ.Α. που επιτρέπουν την επέκταση των ήδη λειτουργουσών και την έναρξη νέων εξορύξεων.

Το σκεπτικό αυτής της απόφασης από το Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο της χώρας μας έχει ιδιαίτερη σημασία και συμβαδίζει με τις απόψεις της ΕΛ.ΕΡΠ.Ε. όπως αυτές παρουσιάστηκαν στο προηγούμενο Ενημερωτικό μας δελτίο.

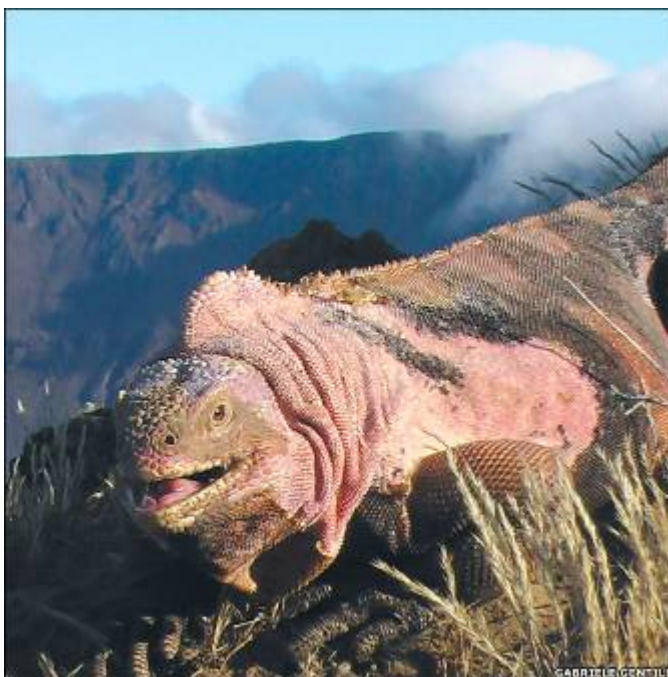
Γιάννης Ιωαννίδης

Ένα ροζ ιγκουάνα ξαναγράφει την οικογενειακή ιστορία

Ένα εντυπωσιακό ροζ ιγκουάνα από τα νησιά Γκαλάπαγος θα ξαναγράψει όπως φαίνεται την ιστορία της οικογένειας στα νησιά αυτά. Σε σχετική εργασία που δημοσιεύτηκε στα Πρακτικά της Εθνικής Ακαδημίας Επιστημών (National Academy of Sciences, PNAS), οι ερευνητές υποστηρίζουν ότι η rosada διαχωρίστηκε από τα υπόλοιπα χερσαία ιγκουάνα πριν από 5,7 εκατομμύρια χρόνια και αποτελεί την παλαιότερη γνωστή απόκλιση χερσαίων ζώων στο αρχιπέλαγος. Η ροζ αυτή ποικιλία εντοπίστηκε για πρώτη φορά από τους φύλακες του Πάρκου το 1986, στις πλαγιές του Volcano Wolf στο νησί Ισαμπέλα, αλλά οι επιστήμονες ξεκίνησαν να το μελετούν το 2000. Σήμερα θεωρείται ότι υπάρχουν λιγότερα από 100 ζώα.

Οι μελέτες του Δαρβίνου στα Γκαλάπαγος παρείχαν βασικές αποδείξεις που θεμελίωσαν τη θεωρία της εξέλιξης μέσω της φυσικής επιλογής, την οποία θεωρία ανέλυσε το 1859 δημοσιεύοντας το «Για την καταγωγή των ειδών». Ζώα όπως οι σπίνιοι και οι χερσαίες χελώνες έδειχναν μικρές αλλαγές της μορφής τους ανάμεσα στα νησιά κάτι που οδήγησε τον Δαρβίνο να υποστηρίξει ότι είχαν εξελιχθεί ακολουθώντας διαφορετικούς δρόμους σε διαφορετικά περιβάλλοντα. Στα ταξίδια του όμως ο Δαρβίνος προσπέρασε το Volcano Wolf και έτσι δεν εντόπισε το χαρακτηριστικά ροζ ιγκουάνα το οποίο δεν έχει βρεθεί μακρύτερα από αυτό το σχετικά νέο ηφαίστειο.

Οι ερευνητές έχουν πλέον συγκεντρώσει αρκετά στοιχεία ώστε να υποστηρίζουν ότι το ροζ αυτό ιγκουάνα ή rosada όπως το ονομάζουν δεν είναι απλώς μια διαφορετική μορφή του κυρίαρχου χερσαίου είδους των νησιών, του *Conolophus subcristatus*, αλλά ένα ξεχωριστό είδος. Το rosada εμφανίζει διαφορετική συμπεριφορά τόσο από το κιτρινωπό *C. subcristatus*, όσο και από το *C. pallidus*. Έχει επίσης λοφίο διαφορετικού σχήματος ενώ δεν υπάρχουν πολλές ενδείξεις για ενδογαμία ανάμεσα στο rosada και στο subcristatus. Τέλος και η ανάλυση DNA δείχνει ότι η



Φωτ. Gabriele Gentile

γραμμή που οδήγησε στο subcristatus διαχωρίστηκε από αυτή που οδηγεί στο rosada πριν από περίπου 5,7 εκατομμύρια χρόνια ενώ τα subcristatus και pallidus διαχωρίστηκαν πολύ αργότερα. «Πριν από 5,7 εκατομμύρια χρόνια όλα τα δυτικά νησιά του αρχιπελάγους δεν υπήρχαν» λέει ο επικεφαλής της ανάλυσης Gabriele Gentile από το πανεπιστήμιο της Ρώμης Tor Vergata. Πρόκειται για γρίφο αφού το ζώο βρίσκεται σε ένα τμήμα του νησιού Ιζαμπέλα που όμως σχηματίστηκε μόλις πριν από 500.000 χρόνια. Ακόμη και τα παλιότερα νησιά του αρχιπελάγους μπορεί να είναι νεότερα από 5 εκατομμύρια χρόνια. Μια πιθανή εξήγηση λαμβάνει υπόψη υποθαλάσσια

ηφαιστεια τα οποία όμως ήταν πάνω από τη θάλασσα όταν έφτασαν τα πρώτα ιγκουάνα, επιτρέποντας στις σαύρες να σκαρφαλώσουν στην ξηρά και να ξεκινήσουν τη χωριστή τους εξέλιξη. Άλλωστε προηγούμενες αναλύσεις DNA δείχνουν ότι τα χερσαία ιγκουάνα διαχωρίστηκαν από τους θαλάσσιους συγγενείς τους πριν από περίπου 10 εκατομμύρια χρόνια.

Όπως και να είναι, ο σημερινός μοναδικός πληθυσμός του rosada είναι πάρα πολύ μικρός και η επιβίωσή του κινδυνεύει. Οι ερευνητές έχουν εντοπίσει μόνο 36 ζώα μετά από δύο χρόνια έρευνας. Πέρυσι μια μεγάλη ερευνητική ομάδα επισκέφτηκε το Volcano Wolf αλλά βρήκε μόνο 10 ζώα από τα οποία τα περισσότερα ήταν ήδη μαρκαρισμένα. Οι αριθμοί αυτοί τοποθετούν το ζώο στα Κρισίμως Κινδινεύοντα σύμφωνα με τα κριτήρια της IUCN, αν βέβαια πρόκειται για διαφορετικό είδος. Η ομάδα του Dr. Gentile ετοιμάζει την επίσημη περιγραφή του ζώου την οποία θα υποβάλει στη Διεθνή Επιτροπή Ζωολογικής Ονοματολογίας (International Commission on Zoological Nomenclature, ICZN), ώστε να αναγνωρισθεί επίσημα ως διαφορετικό και διακριτό είδος.

Richard Black
Environment correspondent, BBC News website
<http://news.bbc.co.uk/go/pr/fr/-/2/hi/science/nature/7811875.stm>
Απόδοση στα ελληνικά: Παναγιώτα Μαραγκού

Επιστημονικά Συνέδρια

Συμπεράσματα του 6^{ου} Συμποσίου για τα Lacertidae της Μεσογειακής Λεκάνης

Την τελευταία εβδομάδα του Ιουνίου του 2008 πραγματοποιήθηκε στον Μόλυβο της Λέσβου το 6ο Διεθνές Συμπόσιο για τις σαύρες της οικογένειας Lacertidae της Μεσογείου υπό την αιγίδα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Λέσβου, των Πανεπιστημίων Αιγαίου και Αθήνας και της Ελληνικής Ερπετολογικής Εταιρείας. Η συνάντηση αυτή διοργανώνεται παραδοσιακά σε κάποιο μεσογειακό νησί και αυτή τη φορά η σκυτάλη πέρασε από το ιταλικό Lipari (Αιόλια νησιά, Σικελία) όπου έγινε το Συνέδριο το 2004 στη Λέσβο με την ευκαιρία της συμπλήρωσης 15 χρόνων από την οργάνωση του πρώτου Συμποσίου το οποίο ξεκίνησε το 1992 από τη Λέσβο.

Τις εργασίες του Συμποσίου παρακολούθησαν 75 σύνεδροι από 15 χώρες. Παρουσιάστηκαν συνολικά 32 εργασίες σε μορφή προφορικών ή αναρτούμενων ανακοινώσεων (πόστερ) ενώ δόθηκαν και 5 ειδικές ομιλίες. Οι προσκεκλημένοι ομιλητές που ήρθαν από το εξωτερικό ήταν ο καθηγητής Jonathan Losos από το Πανεπιστήμιο του Harvard (ΗΠΑ), ο καθηγητής Erik Svensson από το Πανεπιστήμιο του Lund (Σουηδία) και ο ερευνητής Shai Meiri από το Imperial College (Μ. Βρετανία). Από την Ελλάδα γενικότερου ενδιαφέροντος διαλέξεις έδωσαν ο Επίκουρος Καθηγητής Σπύρος Σφενδουράκης από το Πανεπιστήμιο Πάτρας (Βιογεωγραφία της Ελλάδας) και ο Επίκουρος Καθηγητής του Πανεπιστημίου Αιγαίου Τριαντάφυλλος Ακριώτης (Βιοποικιλότητα της Λέσβου).

Από την Οργανωτική Επιτροπή του Συμποσίου εκδόθηκε ειδικός τόμος που περιλαμβάνει τις περιλήψεις όλων των εργασιών που παρουσιάστηκαν. Όσοι από τους συμμετέχοντες το επέλεξαν έστειλαν τις εργασίες τους για δημοσίευση (ύστερα από κρίση) στο ερπετολογικό ευρωπαϊκό περιοδικό

Amphibia – Reptilia. Οι καλύτερες από αυτές θα δημοσιευτούν μέσα στο 2009 σε ένα από τα τεύχη του περιοδικού.

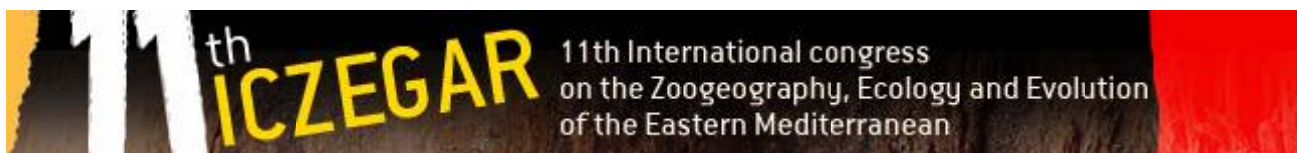
Πέρα από το επιστημονικό πρόγραμμα του Συμποσίου πραγματοποιήθηκαν και δύο εκδρομές στο νησί ώστε να γνωρίσουν οι σύνεδροι τη λεσβιακή φύση. Η πρώτη έγινε στη Συλλογή Φυσικής Ιστορίας της Βρύσας ενώ η δεύτερη στο απολιθωμένο δάσος στο Σίγρι και την Ερεσσό. Το κοινωνικό πρόγραμμα του Συνεδρίου περιλάμβανε πάρτυ υποδοχής και αποχαιρετισμού καθώς και δείπνο που παρέθεσε ο Νομάρχης Λέσβου.

Όλοι οι συμμετέχοντες έφυγαν από το Μόλυβο με τις καλύτερες εμπειρίες ανανεώνοντας τη συνάντησή τους για το επόμενο Συμπόσιο που θα γίνει το 2010 στη Μαγούσα, στις ισπανικές Βαλεαρίδες. Το μεθεπόμενο Συμπόσιο ορίστηκε για το 2012 στη Σμύρνη.

Παναγιώτης Παφίλης
pafman@umich.edu

11^ο διεθνές συνέδριο για τη Ζωογεωγραφία και την Οικολογία της Ελλάδας και των γύρω περιοχών

Το 11ο διεθνές συνέδριο για τη Ζωογεωγραφία και την Οικολογία της Ελλάδας και των γύρω περιοχών θα διοργανωθεί από την Ελληνική Ζωολογική Εταιρεία και το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης του Πανεπιστημίου Κρήτης. Το συνέδριο θα διοργανωθεί στις 21-25 Σεπτεμβρίου 2009 στις νέες αίθουσες του μουσείου στο Ηράκλειο Κρήτης. Περιλήψεις για παρουσιάσεις μπορούν να υποβάλλονται ως τις 31 Μαΐου 2009. Την ίδια ημερομηνία λήγει και η δυνατότητα μειωμένης εγγραφής. Πληροφορίες για συμμετοχή και υποβολή εργασιών στη διεύθυνση <http://www.nhmc.uoc.gr/iczegar11/>.



Ερωτήσεις και απορίες

Πόσο επικίνδυνη είναι για το φυσικό περιβάλλον η χρήση τροπικών ερπετών ως ζώων παρέας; Τα ερπετά, κάπως σαν τα τροπικά ψάρια, εκτρέφονται από ερασιτέχνες σαν χόμπι και όχι σαν ζώα συντροφιάς. Όσοι διατηρούν ερπετά, το κάνουν γιατί εκτιμούν την ιδιαίτερη ομορφιά αυτών των ζώων, τα σχέδια, τα χρώματα και την κίνηση τους, θεωρώντας πρόκληση να τους εξασφαλίζουν καλές συνθήκες έτσι ώστε να αναπαράγονται δηλαδή, για τελείως διαφορετικό λόγο από τον ιδιοκτήτη σκύλου ή γάτας, που θέλει έναν αφοσιωμένο σύντροφο.

Όταν τα ερπετά που εκτρέφονται δεν προέρχονται από τη φύση, δηλαδή από άγριους πληθυσμούς, αλλά από συστηματική εκτροφή σε ελεγχόμενες συνθήκες, τότε το αντίκτυπο στο φυσικό περιβάλλον δεν υφίσταται. Πρέπει να σταματήσει το εμπόριο ερπετών και άλλων ζώων που προέρχονται από σύλληψη στη φύση γιατί μ' αυτό τον τρόπο το φυσικό περιβάλλον της χώρας

απ' όπου προέρχονται τα ερπετά αυτά υφίσταται τις αρνητικές επιπτώσεις της μείωσης ορισμένων ειδών. Ένας ακόμα λόγος για να υποστηρίξουμε τη διατήρηση ερπετών που προέρχονται από εκτροφή και όχι από τη φύση, είναι το γεγονός ότι τα ερπετά που έχουν γεννηθεί σε ελεγχόμενες συνθήκες (τέτοια είδη αναπαράγονται πλέον σε μεγάλους αριθμούς από εκτροφείς στη Ευρώπη, στις ΗΠΑ και αλλού) είναι υγιέστερα και περισσότερο ελκυστικά γιατί συνδέονται πολύ καλύτερα με τον άνθρωπο από οποιοδήποτε άτομο του ίδιου είδους που πιάστηκε και αιχμαλωτίστηκε. Επιπλέον τα ερπετά που έχουν συλληφθεί από τη φύση φέρουν συνήθως πολλά έξω- και ένδο- παράσιτα και είναι πολύ πιθανοί φορείς κάποιων ασθενειών, ενώ αρνούνται συνήθως να φάνε.

Γιατί κοάζουν τα βατράχια; Να πούμε καταρχήν ότι κοάζουν μόνο τα αρσενικά βατράχια και φρύνοι. Ο λόγος που το κάνουν είναι για να προσελκύσουν τα ώριμα θηλυκά για αναπαραγωγή, καθώς και να ανταγωνιστούν τα άλλα αρσενικά σ' αυτή την προσπάθειά τους. Οι κοασμοί είναι ιδιαίτερα δαπανηροί ενεργειακά και συχνά το σωματικό μέγεθος των ζώων επιδρά στη συχνότητα και τη διάρκειά τους. Τα διαφορετικά είδη βατράχων και φρύνων διαφέρουν ως προς τον τρόπο που κοάζουν και ένα έμπειρο «αυτί» μπορεί εύκολα να τα ξεχωρίσει από αυτό.

Κ. Σωτηρόπουλος

Τι είναι αυτό; Απαντήσεις μπορείτε να στείλετε στη διεύθυνση elerpe@nhmc.uoc.gr. Η απάντηση θα δημοσιευτεί σε λίγες μέρες στην ιστοσελίδα μας (www.elerpe.org, στήλη ερωτήσεις και απορίες) καθώς και στο επόμενο τεύχος.



Φωτογραφία: Μαρία Δημάκη

Η φωτογραφία στο ενημερωτικό Νο7 ήταν μια σαΐτα *Platyceps najadum*. Το είδος αυτό ζει σε όλη την ηπειρωτική Ελλάδα καθώς και σε κάποια νησιά όπως η Κέρκυρα, τα νησιά του Β. Αιγαίου και στα περισσότερα Δωδεκάνησα.